

FELSŐÖRSI

XII. évfolyam 10. szám 2018. december
Felsőörsi Önkormányzat Kiadványa

Hírmondó

A Felsőörsi Árpád-kori Prépostsági Templom 1745-ben épült műemlékorgonája

Magyar kultúránk története során a legkorábbi időktől kezdve olyan értékek keletkeztek, amelyek nemcsak az adott korban, hanem ma is szükségeseink nemzeti identitásunk és világnézetünk fenntartásához. Az épített környezet a legmaradandóbb, hiszen a kő jól bírja a környezet és az idő hatását. Felsőörs ebből a szempontból különleges helyzetben van, mert az árpád-kori prépostsági templom Magyarország egyik legrégebben épült egyben maradt, kevés külső átalakítást elszenvedett épülete; valamint ebben a templomban található hazánk harmadik legrégebbi orgonája. Ez azért különleges, mert nemcsak egy kőből épült műemlék maradt meg a faluban, hanem az épületen belül egy másik kulturális kincs is, ami nem kőből, hanem fából és puha fémből (ón, ólom) készült és a történelem során nagyon ritkán sikerült egy ilyen törékeny, kis méretű hangszert megtartani és megbecsülni.

A magyar orgonaépítés a zenei történelmi kutatások jelenlegi információi alapján a 13. században kezdődött. Ezek a korai hangszerek még nem hasonlítottak a mai orgonákhoz sem szerkezetükben, sem hangjukban. Kisméretű, hangszíneiben nem variálható, kevés megszólaltatható hangból álló, esetleges hangolású kezdetleges eszközök voltak, melyek egy szólamban tudták előkészíteni és vezetni a püspöki székesegyházak és az apátsági templomok gregorián énekeit. Csak irodalmi nyomaink vannak, a magyar történelem eltüntetett mindent ezekből a századok-

ból, ami nem kőből vagy kemény fémből készült. A kódexek és pergamen töredékek csak a kis méretüknek köszönhetik a megmaradásukat, mert el lehetett őket rejtetni, de egy orgonával ugyanezt sajnos nem lehet megtenni. Hazánk legkorábbi ma is létező orgonája 1633-ban Sopronban épült, Hannes Woeckerl bécsi orgonaépítő műhelyében. A soproni Szent György templomban találhatjuk, 2008-ban teljes rekonstrukción esett át és eredeti állapotában helyreállítva a Győri Hittudományi Főiskola Egyházzenei Tanszékének kiadásában 2017-ben hanglemezfelvétel készült vele. Ezt megelőzően Lehotka Gábor orgonaművész az 1957/59-es korábbi részleges rekonstrukciót követően 1966-ban készített ezen a hangszeren hanglemezt, majd 1970-ben a felsőörsi műemlékorgonán is lemezfelvételen működött közre. Az orgonaépítés következő magyar hangszere a győri Püspökvár magánkápolnijában álló 1720-ban épült

szobaorgona és időben a harmadik a felsőörsi. Ez a két orgona Magyarországon egyedülálló módon rövid tört oktávus vezérlésű, ami azt jelenti, hogy a két legelső fekete billentyű középen két részben elválasztva („törve”) nyomható le így összesen 4 hang megszólaltatására képes. Mára csak két ilyen magyarországi orgonánk van. A győrit bécsi mester építette Mária Terézia számára, a felsőörsit pedig egy községi vagy soproni mester, Padányi Bíró Márton megrendelésére, 1745-ben. A két rövid mélyoktávus orgona közül ma egyelőre csak a felsőörsi működik. 2018 nyarán a Győri Hittudományi Főiskola Egyházzenei Tanszékének és a Felsőörsi Római Katolikus Plébánia együttműködésének köszönhetően Albert Miklós győri orgonaépítő, aranykoszorús mester közreműködésével egy részleges rekonstrukció és állagmegóvó beavatkozás történt a hangszer szerkezetén és sípanyagán, majd az Egyházzenei Tanszék kiadásában egy hanglemez készült az orgonáról.

DR. MARÓTI GÁBOR
TANSZÉKVEZETŐ FŐISKOLAI TANÁR,
ZENEIGAZGATÓ

A hangszert december 21-én 16.00-tól megszólaltatja Dr. Maróti Gábor orgonaművész Felsőörs Karácsonya című rendezvényünkön. A különleges, ingyenes eseményre mindenkit várunk szeretettel! (A Szerk. megjegyzése)

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és
Boldog Új Évet Kíván*

**FELSŐÖRS KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA**

Folyamatban lévő fejlesztéseink

Országgyűlési képviselőnk, dr. Konrád Károly államtitkár Úrral közösen január 12-én jelentettük be Felsőörsön mindazokat a nagyobb fejlesztéseket, melyeket nagyrészt a Magyar Kormány támogatásával valósíthatunk meg. Lassan egy év távlatából szükségesnek érzem, hogy átfogó képet adjak, ezekről, az életminőségünket a jövőben hosszútávon befolyásoló és jelentősen javító projektekről.

A nyár végére készült el a Fő utca mentén a járdafelújítás, melyre harmadszori nekifutásra (2015 óta) sikerült 85%-os támogatási intenzitás mellett 15 millió forint állami támogatást szerezni.

Az elmúlt hetekben készült el a Miske utca – a településszerkezetből adódóan, mint falunk

déli részének egyik fő ütőere – építése, a közvilágítás kiépítését is beleértve. Az út építésére valószínűleg még évekig nem lett volna anyagi lehetősége közösségünknek, ha nem sikerült volna 40 millió forint állami támogatást szerezni az egyébként közel 80 millió forintos beruházáshoz.

Mindeközben zajlik a bölcsöde építése, melyet 95 millió forintos állami támogatásból tudunk megvalósítani. Reményeink szerint 2019 szeptemberében ezzel a fejlesztéssel teljesen új szolgáltatást tudunk indítani Felsőörsön.

Az elmúlt egy évben egyre intenzívebben zajlik a kerékpárút-építési projektünk megvalósításának előkészítése. Ennek első látható formája a leendő kerékpárút nyomvonala mellett, a rava-

talozó előtti parkoló bejáratától balra, a főúthoz közel telepítendő automata köztéri illemhely (WC) lesz.

Mindeközben egy 1,6 millió forintos állami támogatásból zajlik a ravatalozó külső-belső felújítása, valamint az óvoda nagy kazánjának cseréje.

A faluház felújításának munkálatai is gőzerővel zajlanak, ezért az ajtón belépve, most merőben szokatlan kép fogadná a betévedőt. A kivitelezésre rendelkezésre álló határidő 2019. október.

Az előttünk álló időszakban pályázati forrásból térfigyelő kamerarendszert építünk ki a Batthyány és a Szabadság téren.

A külterületi utcák építésének ügyéről az Önkormányzati hírek c. cikkemben írtam részletebben.

Mindeközben a civil összefogást tanúsító környezetépítő-szépítő kezdeményezések is zajlottak/zajlanak. Így a lelkes önkéntesek társadalmi munkában távolugró pályát építettek az iskolaudvarra. Egy másik hétfőjén pedig a hagyományos, éves fásítási program keretében a betonüzem mentén sövényt telepítettünk.

Nem hagyható szó nélkül az iskolabővítés-tornateremépítés ügye sem. November 22-én Budapesten a beruházó-lebonyolító Nemzeti Sportközpontok illetékesével egyeztettem. A kormány továbbra is támogatja terveink megvalósítását. A közbeszerzés legkésőbb jövő év elején, a kivitelezés kb. négy hónappal később indulhat.

A kivitelezések elindulásához és az azzal járó esetleges kellemetlenségekhez ezúton is kérem szíves türelmüket és megértésüket!

SZABÓ BALÁZS
POLGÁRMESTER

Nekem a Balaton...

A napokban belefutottam egy érdekes írásba az interneten, egy huszonéves lánnyal készült interjúba. A lány őszintén beszélt benne az őt leginkább foglalkoztató problémáról, miszerint az ő korosztálya már nem képes valódi, biztonságos kötődések kialakítására, fiúk és lányok között kizárólag a testiség játssza a főszerepet, miközben érzelmi életük egyre inkább kiüresedik, ők pedig mind magányosabbá válnak. (És akkor ezzel most nagyon szépen fogalmaztam.)

Elgondolkoztam, vajon a lány nem csak rétegjelenségről beszélt-e, és a helyzet nem is ennyire szörnyű (bár így lenne), de ha őszinte akarok lenni, akkor a szívem mélyén tudom, hogy a világunk valóban egy sokkal kiüresedtebb, értéktelenebb, sekélyesebb létezés felé halad. Budapesten felnőve, vidéki származású lányként mindig jól érzékelttem a két hely közötti különbséget. Kezdetben teljesen öntudatlanul, majd egyre figyelmesebben vizsgálva az ott élő emberek beszédét, viselkedését, rezgéseit.

Szerettem – és szeretem – Budapestet, a Dunát, a gyönyörű szecessziós épületeket, az éjszakai villamost és a kisföldalattit, ami 12 éven át szállított hűségesen minden reggel az iskolába, majd onnan haza. Szerettem a Várat, a Műjégpályát, a nagykorúti gyrososokat, a biciklizést az Andrásyn, a színházakat és az egyetemet. Sokáig tudnám még sorolni, mit szeretek a fővárosban, de az emberek nem lennének a listán.

Miért? Mert sokszor ugyanazt a magányt éreztem közöttük, amiről a lány is beszélt az interjúban. Félreértés ne essék, Budapesten rengeteg csodálatos, kedves ember él (közülük kerültek ki a barátaim és a férjem is), ám abban a tempóban, amit a város diktál, gyakorlatilag képtelenség emberséges embernek maradni. Persze nem csak Pesten van ez így, de ott érzékelhető a legjobban. És valószínűleg ott él a legtöbb magányos fiatal – olyanok, mint a cikkben szereplő lány is.

Régóta tudtam, hogy ha egyszer gyerekeim születnek, számukra szeretnék más perspektívát is adni, mint amiben én nevelkedtem. Nekik ne a kutyapispivel körbedekorált játszótereken unottan üldögélő vagy épp stressztől feszült anyukák, a negyven fős iskolai osztályközösség, a metrón okostelefonjukba merülő utasok garmadája, a plázákban egyedül vagy párban ücsörgő tízévesek és egymás torkában elmerülő tizenötévesek mutassanak példát arról, hogyan (nem) kéne élniük. Persze ilyet ezután is fognak látni, nincsenek illúzióim. De mennyivel könnyebb úgy gyereket nevelni és értékeket átadni, hogy nem ezzel szembesülnek minden nap minden órájában?

Minden szülő a legjobbat szeretné a gyerekének, mégis rengeteg családban félrecsúsznak valahol a dolgok. Budapesten is nevelkednek tökéletesen egészséges lelkületű gyerekek, és vidéken is sok sérülést kapnak. A világunk nem hibátlan. De mindenki a maga lehetőségeihez képest keresi a boldogulást. A mi „módszerünk” pedig az, hogy megpróbálunk kicsit lelassítani.

A vidéken újrakezdők, a beköltözők jelentős hányadát valószínűleg ugyanez motiválja. Meg azokat, akik nem mennek el máshová, több fizetés vagy jobb élet reményében... Szeretnének egy jobb világot, amiben a felnövekvő új generációra – reményeink szerint – nem kiüresedett kapcsolatok és egymás iránti totális közöny vár.

Láttam az elmúlt hetekben problémákat is, és azt, hogy nem mindenki elégedett mindennel. Ez normális, ilyenre valószínűleg amúgy is csak a megvilágosodott emberek képesek. Engem ezek a problémák – egyelőre még – nem foglalkoztatnak, örülök, hogy lehetőséget kaptam egyáltalán másfajta életet élni. Aztán majd kiderül.

Ha most egyetlen egy dolgot kívánhatnék, az az lenne, hogy mind egyikünk gyermekének boldog, szeretetteljes, érzelmekben gazdag felnőttkorban lehessen része. Ennek a kulcsa a mi kezünkben van. Nekem a Balaton és az itteni környezet az egyik legfontosabb „eszköz” ehhez. Remélem, nem vagyok egyedül.

KÁRPÁTI-ZERGI VICA

Ki mit tud?

A hagyományokhoz híven idén novemberben ismét megrendezésre került az iskolai Ki mit tud? vetélkedő.

A gyerekek versekkel, tánccal, hangszeres produkciókkal készültek a bemutatkozásra. Több csoportos műsort is láthatott a közönség, de sokan egyedül is bátran kiálltak szerepelni. Nagy öröme ad okot, hogy a fellépők száma az évek folyamán nem csökkent, a gyerekek lelkesedése töretlen maradt ennyi év után is. Ez garantálta a szülők, rokonok, társak felhőtlen szórakozását ezen a délutánon.

A műsor végén a szereplők emléklapot, és egy kis édességet kaptak jutalmul.

SIMONNÉ FÜLEKI JUDIT, TANÍTÓ

Új eszközök a könyvtárban – Digitális jólétet mindenkinek!

digitális jólét
program

Ahogy már korábban jeleztem, a Könyvtár sikeresen pályázott a „Közösségi internet hozzáférési pontok fejlesztése, szolgáltatási portfóliójuk bővítése” elnevezésű, GINOP-3.3.1-16-2016-00001 azonosítószámú projektre, így könyvtárunk **három lappal, két tablettel, két okostelefonnal, egy színes nyomtatóval, egy projektorral** gazdagodott! Ehhez kapcsolódóan ingyenes bel-és kültéri wifi kerül kiépítésre a Szabadság téren. Országszerte 1500 ilyen DJP, vagyis Digitális Jólét Pont jön létre! Az eszközöket rendezvények lebonyolításánál, újság szerkesztésnél, testületi üléseknél és természetesen a könyvtári mindennapokban fogjuk használni. Jómagam egy mentorképzésen veszek részt, amely elősegítik a pályázati cél megvalósítását.

DR. PÁSZTORNÉ SIMON ANNAMÁRIA KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ

FELSŐÖRS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
SZERETETTEL MEGHÍVJA

Felsőörs Karácsonya címmű rendezvényére

2018. DECEMBER 21. 16.00.
TEPLOMDOMB (BATTHYÁNY TÉR)

- Műsor:
  - 16.00. Orgonakoncert az 1745-ben épített műemlékorgonán.
Játszik: Dr. Maróti Gábor a Győri Egyházmegye zenei igazgatója, tanszékvezető főiskolai tanár, az MTA tagja (katolikus templom)
  - 17.00. Ünnepi köszöntő -Szabó Balázs polgármester
  - Az Iskola 4. osztályos tanulójának műsora
  - Aprótna csoport műsora a templomban
Szeretettel, valamint teával, forrált borral,
mézeskaláccsal várjuk!

A program a Humánszolgáltatások fejlesztése az Észak-Budapesti térségben című EFOP-1.2.1-16-2017-00017 szociális innovációs projekt támogatásával valósul meg.

A RENDEZVÉNYEN KÉP-ÉS HANGFELVÉTEL KÉSZÜLHET A MŰSORVÁLTOZÁS JOGÁT FENNTARTJUK!

Családok éve

INFO: FELSŐÖRS, CIVILHÁZ SZABADSÁG TÉR 5. 70/220-6834

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFÉKTETÉS A JÖVŐBE

A Színes estek margójára

Amikor elkezdtem ebben a faluban dolgozni, készen kaptam a nagy hagyománnyal rendelkező programokat, ezeket meg kellett töltenem étellel. Mégis úgy éreztem, hogy más jellegű programokat is szeretnék, olyanokat, amelyek lehetőséget adnak találkozásra, beszélgetésre, ismerkedésre. Alapötlet az volt, hogy legyen ez egy útbeszámoló-sorozat, ahol utazók mesélnek élményeikről. A másik ötletet Lovas adta, ahol évről évre nagy sikerrel rendezik meg a Lovasi estéket, nagyon neves előadókat hívva meg rá. Ebből született a Színes estek sorozat!

Tavaly tavasszal kezdtük a programot, hallhattunk útbeszámolót Kubáról, Szíriáról, Japánról, Nepálról, legutóbb Ausztráliáról. Vendégünk volt a Házasság hete kapcsán *Bálint Bánk* pszichológus, *Szegedi Katalin* író-illusztrátor, és most *összel Schäffer Erzsébet* író-újságíró. Megismerkedtünk *Berecz Zsombor* világbajnok vitorlázóval. A rendezvényekre egyre többen voltak kíváncsiak, zsúfoltság megtelt a Faluház Tanácsterme.

Úgy érzem a program megtalálta helyét Felsőörsön, hiszen népszerűsége növekszik, a falu lakói várják a folytatást! Köszönet érte, hogy eljönnek, és részt vesznek rajta! A következő évben is, főként a téli, hidegebb időszakokra időzítjük a rendezvénysorozatot, melyre mindenkit hívunk, és várunk szeretettel!

Ebben az évben elérkeztünk utolsó estünkhöz. Sokan voltak kíváncsiak *Herczeg Petra* és *Illés András* útbeszámolójára, amelyet november 30-án, péntek este tartottunk a Református Parókián. Mintegy 70 ember éppen csak befért a Parókia Imatermébe, sokan jöttek el a nagy hideg ellenére. Petra és András tavasszal járt a távoli kontinensen, egy baráti pár meghívására indultak el. Útjukat hosszas tervezés, utána járás előzte meg, sajnos kevés magyarra fordított anyag áll rendelkezésre Ausztráliáról. Az utazás több napot vett igénybe, a cél a keleti part volt. Az országot végtelen utak hálózata szövi át, órákat lehet úgy autózni úgy, hogy nem találkozunk senkivel. Az esőerdő körbeleli a nagyvárosokat, varázslatos állat és növényvilággal. Spórolni az étellel lehetett, szállásaikat előre lefoglalták. Előadásuk után méz és bor kóstolással készültek az érdeklődők számára. Köszönjük az előadóknak, hogy rendszerezték számunkra gondolataikat és fényképeiket!

A rendezvény az EFOP 1.5.2-16-2017-00016 és a GINOP-3.3.1-16-2016-00001 számú pályázatok keretében valósult meg. Köszönöm szépen a Református Egyházközségnek, hogy biztosították számunkra a helyszínt!

DR. PÁSZTORNÉ SIMON ANNAMÁRIA – KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ

1914–1918

Falunk az első világháború idején

Most az első világháború befejezésének 100. évfordulóján szeretnénk megadni a tiszteletet az első nagy világégés hőseinek, a falunkból abban a szent hitben elindult katonáknak, hogy hazájukért áldozzák fiatal életüket. Hogy éltek meg mindezt a felsőörsi emberek a harctéren és miként viselték az itthon maradottak?

Az 1914. július 28-án kirobbant háborúnak a község 1914. október 3. napján kelt jegyzőkönyve szerint a képviselőtestület hadikölcsön jegyzéséről tárgyalt, majd november 22-i közgyűlésén 700 koronát szavazott meg, háborús célokra, melyet az ún. „szegény alapból”, – valószínűleg szociális keret – emeltek le.

A háborús időszak egyetlen forrása a r. katolikus plébánia Historia Domusa Padányi Sándor ideiglenes adminisztrátor feljegyzéséből. Ennek adatai szerint 92 férfi került ki a frontra. Elsősorban a nagykanizsai 48. közös és 20. honvéd gyalogezredbe hívták be őket. Harcoltak az orosz, a szerb, román, majd olasz fronton. S talán ez utóbbi jelentette a legnagyobb megpróbáltatásokat. A Dolomitok sziklás, nehéz terepe minden energiájukat felőrölte. Nehéz ágyúikat csiga segítségével húzkodták fel a magashegyi állásokba. Máskor a megáradt Piave folyó szaggatta szét ponton hidjait, elsodort embert, lovat. Gyakran kellett szembe nézniük a nélkülözéssel, mint az élelem, téli felszerelés, utánpótlás hiánya. 26-an soha nem tértek vissza a háborúból. Közel 10 főre tehető az eltűntek száma, akik közül ugyan évek múlva hárman haza kerültek, mint Buzás Pál, Ruzsás István, Zömbik Lajos. Hitter Ferenc molnárnak mind az öt fia megjárta a frontokat apjukkal együtt. 4 fő súlyos hadirokkantként érkezett haza, szeme világát, lábát, kezét veszelve, csonkán. A gáz fegyver bevetése nem kímélte az embereket, maradandó tüdő és légzési problémákkal tetézve. Nem kárpótolta őket a kis és nagy ezüst vitézségi érmek (a Signum Laudis és a Károly csapatkereszt) osztogatása sem. 11 fő orosz hadifogságba került, 1 fő pedig olasz fogságba. A szerencsésen haza érkezettek valamennyien részesültek kitüntetésben bronz- kis és nagyezüst vitézségi éremben. A református templom előtt ma is áll két öreg eperfa, melyet a Doberdo-Isonzó poklából megmenekült négy református katona ültetett. Eredetileg négy fácska volt, de eltéréblyesedve ma már csak kettő áll közülük. Kertünkben még ma is terem a férjem nagyapja, néhai Farkas Kálmán által hozott fügefafa sarja, melyről több tő szaporodott az évtizedek folyamán a faluban. Megvan az a kis tábori harang,

mellyel ebédre szólította bajtársait a San Michelen, lévén, hogy ő volt a század szakácsa.

A háborús időkben az iskolai tanítás rendben folyt mindkét felekezetről. A katolikus iskola diákjai 1915 karácsonyan pástorjátékot adtak elő a „Hős karácsonya” címmel, Csendes Gyula tanító vezetésével, melyet megismételve 60 korona tiszta jövedelmet a kárpáti falvaknak, a vak és rokkant katonáknak, a hadi özvegyeknek és az árvák megsegítésére küldtek. Évenként 10–12 koronát gyűjtöttek a katonák karácsonyára, s egyszer 45 db tojást a veszprémi katonakórháznak. 1916-ban „Kárpát napot” tartottak a templom előtti téren Vurglich Ágoston prépost vezetésével. 65 korona gyűjtést eredményezett, melyen a falu apraja-nagyja részt vett. A reformátusok tea estet tartottak, Rásky Imre tanító dalárdát vezetett és színdarabokat tanított be. A lányok, asszonyok kötszereket, meleg ruhákat készítettek és gyűjtöttek a fronton levőknek. A háború alatt a vallási élet észrevehetően javult. A felekezetek kölcsönösen részt vettek egymás rendezvényein. Közben hadi célokra elvitték az 1896-ban öntött 182 kg-os Szent Ágoston harangot a katolikus templomból és egyidejűleg a református templom egyik harangját is. Közben orosz és szerb hadifoglyok is érkeztek a faluba, számuk, mintegy 50–60 fő volt. Ezekről átvették a falubeliek a háziipar egyes ágait: fafaragás, szalmafonás, kosárkötés. Maros-Torda megyéből 12–14 család erdélyi menekültet is be kellett fogadni. Elszállásolásuk és ellátásuk minden gondját Molnár Ferencné jegyzőné asszony intézte, fát a prépost úr biztosított az egyház erdejéből. A lakosság vendégszeretettel viseltetett az idegenek iránt, mind addig, míg erkölcsi kihágásokat – fa lopás, pincefeltörés – nem követtek el. Ez elsősorban a foglyokra volt jellemző. Egy Csík megyéből, Gyergyószárhegyről származó menekült fiú Kozma Antal helybeli lányt vett feleségül, Varga József vincellér leányát, Ágnest. Öreghegyen telepedtek le. 1917 telén hastífusz járvány ütötte fel a fejét, de szerencsére csak egyetlen haláleset volt.

1918 novemberében véget ért a háború. Elsősorban azok a katonák tudtak a távoli harcterekről simán hazajutni, akik csapattesteikkel rendezetten indultak el. A mieink Nagykanizsán – Veszprémen keresztül érkeztek. Az elesettek emlékét a református templomban emléktábla, illetve a katolikus templom előtti szépen felújított kőkereszt őrzi. Áldott legyen a hősök és áldozatok emléke!

RÁSKY MIHÁLYNÉ, TANÁR

Riviéra – nem csak nyáron!

Egyre növekvő vendégforgalmat tapasztalhattunk az idei évben is a Balaton Riviéra Turisztikai Egyesület településein. A szokásos erős nyári koncentrátság mellett – amikor turisták tízezreit látjuk el információval a szálláshelyekről, programokról és egyéb lehetőségekről irodáinkban, – egyre több vendéggel számolhatunk a tavaszi, őszi időszakban is.

Igazán büszkék lehetünk, hogy Egyesületünk rendezvényei (TúraWeekend, Nyitott Pincék teljesítménytúra, II. Alsőörsi Palacsinta Fesztivál, 2Kilátó éjszakai túra) 2018 tavaszán és őszén a Nyitott Balaton kezdeményezéséhez idén is csatlakozva, két hónap alatt közel 16.000 vendéget hoztak a Riviérára, akik közül sokan a szálláshelyeket és egyéb szolgáltatásokat is igénybe vették.

Az emberek utazási kedve nem merül ki a nyári szezonban. Egyre nő az érdeklődés a belföldi utak iránt különösen a hosszú hétvégéken. Ahhoz, hogy a Riviéra települései négy évszakos desztinációvá válhassanak, szükség van minőségi, fűthető szálláshelyekre és színvonalas programokra, valamint a helyi és helyközi közlekedés megoldására. Az önkormányzatok népszerű IFA-pályázata többek között éppen ezeket a fejlesztéseket támogatja a szálláshely szolgáltatóknál. Folyamatosan fejleszteni kell, a vendégek minőséget várnak el tőlünk, összehasonlítanak bennünket másokkal, hiszen csak egy kattintásra van a világ a mai digitális korban. További forgalomnövekedésre tehetnek szert a Riviéra önkormányzatai, szolgáltatói, ha közösen erősítjük első körben az őszi, tavaszi, idővel a téli szezon kínálatát. Jelszó az egység, a Riviéra térség márkázhatósága és ezzel a versenyképesség erősítése!

BALATON RIVIÉRA TURISZTIKAI EGYESÜLET

Alsőörsi Tourinform Irodánk az ünnepekben zárva tart

2018. december 22-től 2019. január 1-ig.

Nyitás január 2-án 9:00 órakor. A programokat megtalálják az ajtóra kiragasztva, valamint a www.balatonriviera.hu oldalon.

Kedves Olvasók!

Elérkeztünk a Felsőörsi Hírmondó utolsó, 10. számához. Engedjék meg, hogy köszönetet mondjak rendszeres cikkíróimnak, munkatársaimnak, a szerkesztőbizottságnak, fotósainknak, akik nélkül nehezebben menne az újságszerkesztés és kevésbé lenne tartalmas és színes a lap.

Ebben az évben tíz oldalon, már nyolc színes oldallal jelentkeztünk, igyekezve hírt adni a faluban zajló történésekről, az önkormányzat munkájáról, a rendezvényekről, a fejlesztésekről, hírekről, vagyis rólunk. Köszönöm *Rásky Mihályné Zsuzsa néni* cikkeit, amelyek a régi Felsőörs megismeréséhez járulnak hozzá a Felsőörs anno sorozatban.

Hálás vagyok *Varga Szabolcsnak*, aki rendszeresen tájékoztat bennünket a minket körülvevő élővilágról, a természet védelméről Szót kér... cikkeiben.

Köszönöm *Lukácsné Pihál Zsófiának* a Szőlőhegyi krónika cikksorozatát, melyet Nekem a Balaton címmel *Kárpáti-Zergi Vica* vett át.

Hálás vagyok civiljeinknek, hogy rendszeresen beszámolnak a rendezvényekről. Köszönöm az iskolának, óvodának, hogy pedagógusai számunkra is írnak néhány sort. Hálás vagyok minden „alkalmi” újságírónak is. Köszönöm fotósainknak: *Lipovszky-Drescher Marcsinak*, *Steiger Veronikának*, *Kulics Mártának*, hogy dokumentálják az eseményeket.

Köszönöm a szerkesztő bizottságnak, hogy segíti észrevételeikkel munkámat: *Dr. Kulcsár Tamás*, *Bagi Judit*, *Károlyi Erzsébet*, *Szabó Balázs* polgármester úr.

Kérem Önöket, észrevételeiket küldjék el a konyvtar@felsoors.hu címre!

Jómagam és a Szerkesztőbizottság nevében Áldott ünnepeket kívánok mindenkinek!

DR. PÁSZTORNÉ SIMON ANNAMÁRIA
FŐSZERKESZTŐ

Munkalehetőség az óvodában

A Miske Óvoda konyhai kisegítő munkakörbe felvételt hirdet.

Jelentkezni Nagy Zsuzsanna óvodavezetőnél lehet (tel.: 06 30 4 662 473)

A Riviéra arcai: Legyünk barátok!

Balaton
Riviera

„Ismerjük meg egymást, szomszédainkat, segítsük egymást, legyünk barátok, hogy Felsőörsön ne csak lakni, hanem élni is jó legyen!” – ez a Civil Baráti Kör mottója. Az egyesület hét éve aktívan jelen van a falu életében.

2018-ban is emlékeztetést tettek a jeles ünnepeket közös programokkal, megrendezték a szokásos Tojásfa kiállítást, ahol a műsor mellett a gyerekeknek foglalkozást szerveztek, felnőtteknek pedig kézműves lehetőséget kínáltak húsvéti dekoráció készítésére. Volt tombola és a Civil Baráti Kör (CBK) tagjai által készített finomságok – tudom meg Varga Lászlóné Anikó elnöktől.

A falunapi rendezvényen lángost és grillen sült tarját kínáltak, valamint a helyben szedett levendulából ügyes kezű nőtagjaik által készített termékekkel is jelen voltak. Augusztusban szervezték meg a népszerű Természetbarát tábort, idén 20 gyermek részvételével. A 2018. évben utolsó rendezvényük az Adventi gyertyagyújtás kézműves foglalkozással, kézműves vásárral, büfével, valamint Dávid Roland ünnepi koncertjével.

Már elkészítette a Civil Baráti Kör a jövő évi programtervét, eszerint 2019-ben a Tojásfa kiállítást április 14-re időzítették, május 18-án lesz a „Férfinap”, július 15–18-ig a Körny-Ész táborba, augusztus 5–9-ig a Természetbarát táborba várják a gyerekeket. Szeptember 29-én Mihály napi vásárt szerveznek, decemberben pedig Adventi gyertyagyújtást. Jó kis csapat a CBK, minden évben mennek kirándulni, színházba is együtt járnak, amikor csak tehetik. 2018 elején, márciusban sikerült színházi látogatást tenniük Budapestre. Varga Lászlóné Anikó, a felsőörsi Civil Baráti Kör elnöke úgy emlékszik vissza megalakulásukra, hogy a futballozó férjek úgy döntöttek, feleségeik se üljenek otthon, ismerjék meg egymást, legyenek együtt, így kezdtek el közösen gondolkodni, programokat szervezni. Jelenleg 24 aktív taggal számolhatnak, de legalább háromszor annyian támogatják anyagilag, vagy

önkéntes munkával, programmal megmozdulásaikat. Mindenki csinál mindent, amihez ért.

Anikó, aki foglalkozását tekintve könyvelő és okleveles gyögymasszőr, sokoldalú személyiség. Rendkívül örvendetes az is, hogy Felsőörs lakosság száma folyamatosan növekszik, egyre több fiatal, kisgyermekes család költözik ide a városból, amivel együtt jár a lakosság fiatalodása. Ideális a település korfája, több a fiatal, mint az idős, ami ritkaság a hazai települések között. Egyre több fiatal keresi meg a Civil Baráti Kört is, segítségét felajánlva. Felsőörsön tehát van kedv és erő a közös cselekvéshez, ahogyan az a civil szervezetek aktivitásából is kitűnik.

BARTUC GABRIELLA

Fotó: Kissné Bakó Zsuzsanna

Önkormányzati hírek

Felsőörs Község Önkormányzatának képviselő-testülete 2018. november 12-én tartotta soron következő nyílt ülését.

Első napirendi pontként tájékoztatást adtam a képviselők részére az önkormányzat folyamatban lévő projektjeiről. Ennek fontossága miatt erről külön cikkben olvashatnak.

A képviselők ezen az ülésen módosítottak (formailag új rendeletet alkotnak) az építményadóról, a telekadóról és a települési adóról. Az adómértékek nem, csak a nem belterületi ingatlanok mentességi feltételei változtak. A leglényegesebb változás a volt zártkerti, külterületi ingatlanok adómentességében lesz 2019. január 1-től. Az ilyen földterületek akkor lesznek mentesek a telekadó alól (mértéke továbbra is: 20 Ft/m²), ha területének legalább 80%-án szőlő, vagy gyümölcskultúra van.

Harmadik napirendi pontként a testület megalkotta a szociális tűzifa támogatás igényléséről szóló rendeletét. Jelentkezési határidő 2018. december 1. volt.

Ezen az ülésen mondta ki a testület a Fenyves utca déli részén lévő terület belterületbe vonását.

Az érintett lakók/ingatlan tulajdonosok, mint a nyílt ülésen megjelent hallgatóság jelenlétében, döntés született a Miske utca építésére folyamatban lévő beruházás költségeinek részbeni áthárításának elveiről, az érdekeltek köréről és az áthárítás arányáról.

Következő napirendi pontként újabb nyert pályázat megvalósításáról

döntöttek a képviselők. A VP 7.2.1-7.4.1.2-16 számú pályázat keretében elnyert 73 015 358,- Ft-os támogatást a Hosszú utca, Főszőlőki utca és a Köveskút pusztai út építésére fordíthatja az önkormányzat. A testület ennek kapcsán is döntött arról, hogy egy kivitelező cégtől kért tájékoztató árajánlat alapján a támogatás és a vállalt önrész által nem fedett várható költségeket mi módon hárítja át az önkormányzat az út használatában érdekelt ingatlan tulajdonosokra.

Mivel a kormány 1926/2017. (XII. 8.) határozatában döntött a Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Program II. ütemének keretében Felsőörsön megvalósuló tanterem és tornaterem beruházás előkészítésével kapcsolatos intézkedésekről ezért a korábban megkötött előzetes megállapodás után a képviselő-testület tárgyalta a végleges, Felsőörs Község Önkormányzata, a Nemzeti Sportközpontok és a Veszprémi Tankerület között kötendő háromoldalú megállapodás tervezetéről.

Az ülés végén a képviselők meghallgathatták az elmúlt ülés óta történt fontosabb eseményekről szóló tájékoztatómat.

A nyílt képviselő-testületi ülések részletes jegyzőkönyveit községünk honlapján (www.felsoors.hu) az 'Önkormányzat' -> 'Jegyzőkönyvek' menüpont alatt olvashatják.

SZABÓ BALÁZS, POLGÁRMESTER

Szót kér a természet: 2018 évi történések

A 2018. év a Malom-völgy történetében viszonylag nyugodt volt, mivel csak kisebb erdészeti beavatkozások történtek. Összesen 4 erdőrészletben került sor vágásért fák kitermelésére, hogy az erdő egy kicsit fiatalodjon a magoncfaék erőteljesebb növekedése révén. Az egyik erdőrészletben pl. nem is a tölgyet, hanem az akácot ritkították. Szerencsére kommunális személtlerakás és építési sitt elterítés nem történt, de a zöldhulladék kihelyezése továbbra is problémát jelent a területen. Sajnos a terület határán élő lakosok egy része még mindig úgy gondolja, hogy a kertjeik hátsó kapuja arra való, hogy azon keresztül kitolják és az erdőben kiürítsék falevelekkel, nyesedékekkel és vágott fűvel teli talicskáikat. Azzal valószínűleg nincsenek tisztában, hogy ezzel a cselekedettel természetkárosítást követnek el, mert az ott lévő nagyon értékes molyhos tölgyes élőhelyet tönkreteszik. Azt viszont illene tudniuk, hogy birtokháborítást és illegális személtlerakást követnek el. A problémát pedig nagyon egyszerűen megoldhatnák, ha a kertjük egyik sarkát kineveznék komposztálóknak. Egy másik probléma, hogy sokan kertjeikben gyomfákat növesztenek. Ilyen pl. a bálványfa, amely a falu nagy részén általánosan elterjedté vált, és mára sajnos behatolt a völgybe is. Ez a fajaj sajnos annyira agresszíven terjeszkedik, hogy az irtása vegyszerek nélkül szinte lehetetlen. Nagyon gyorsan cselekedni kell, mert pl. a kidőlt fák környezetében azonnal megjelennek a frissen kikelt bálványfamagoncok. Sajnos az ideai erdészeti vágások egyik helyszínén is tömegesen megjelent ez az invazív faj. Terjeszkedésének megállítása közös feladatunk, ezért fontos volna, hogy minél többen jelentkezzenek a fa kiirtására irányuló segítségért az önkormányzati hivatalban. Jó hír viszont, hogy a Felsőörs-Lovas összekötő vízvezeték ügyében, amely az erdőre és a mésztufagátás sédre jelentene környezeti terhelést, még mindig nincs jogerős döntés. Jelenleg két eljárás is folyik, amely a tervezett beruházás természetre és az élőhely vízigényére gyakorolt hatását vizsgálja. Ezekben az eljárásokban az önkormányzat és a FÉK egyesület próbálja bebizonyítani, hogy a tervezett vízkivétel és a csővezeték lefektetése jelentős természeti károkozással jár rövid- és hosszútávon is.

A faluban és a völgyben idén is történtek a természeti értékek feltárására és megóvására irányuló kutatások és cselekedetek. Ezeknek a listája alább olvasható:

- 1) Kézi és vegyszeres bálványfairyás történt a Malom-völgyben és a faluban.
- 2) Új kiállítás mutatja be a völgy Natura 2000 fajait.
- 3) Óshonos cserjék ültetésére került sor a betonkeverő üzem előtt árok mentén.
- 4) Újabb három Natura 2000 fajt észleltünk a völgyben. Ezek közül az egyik a díszes tarkalepke, amely fennmaradását sajnos lombkoronaszint záródása, a magyar kőrisek előregedése és a terjeszkedő bálványfa veszélyezteti. A másik faj a sárga gyapjasszövő, amely az erdő széléiben lévő kőkönyt és galagonyát szereti. A harmadik a magyar fésűsbagoly, amely a molyhos tölgyeseinkben honos.
- 5) Mohakutató bevonásával sikerült igazolni, hogy a séd medre Natura 2000 mésztufás élőhely. Ez a most folyó vízkivételi eljárásban perdöntő lehet.
- 6) Az üzemterv szerinti fakitermeléseket sikerült úgy megoldani, hogy azok védett fajokat és értékes fákat csak kis mértékben érintsék. Pl. a volt személtelep melletti erdőben a favágók megkímélték a házi berkenyét, a vadkörte és a barkóciát. A fagyott talajon végzett munka a gypsintet sem károsította.
- 7) A lábán álló elhalt fák állományát növelte a Bakonyerdő Zrt. 12 öreg fa meggyűrűzésével. Ez a fabontó cincérek és bogarak állományát hivatott növelni.
- 8) Újabb ritka védett növény- és állatfajokat sikerült észlelni a völgyben. Növények közül a korongos lucerna és a keménytövösű lucerna került elő az egyik sziklagyepen. Érdekes, hogy a korongos lucerna mediterrán elterjedésű faj és nálunk eddig csak a Villányi-hegységben észlelték. A Balaton-felvidéki megtelepedése nyilván a klímaváltozásnak is köszönhető. Állatok közül a nappali és éjszakai lepkék állományát és fajösszetételét sikerült jobban feltárni. Ezek közül az egyik legérdekesebb faj a zörgőbagoly, amelyet nálunk a molyhos tölgyes bokorerdőkben sikerült észlelni. A faj érdekessége, hogy lábával dobolni is képes. Dobolással a hímek élnek, hogy felhívják a nőstények figyelmét magukra. E faj megmaradása érdekében jobban kellene védenünk a bokorerdeinket.

Zörgőbagoly

Díszes tarkalepke

Magyar fésűsbagoly

Végül abban a reményben kívánok mindenkinek kellemes ünnepeket és boldog új évet, hogy jövőre környezettudatosabbak leszünk és jobban megbecsüljük a természeti értékekben még mindig nagyon gazdag völgyünket.

VARGA SZABOLCS

Kedves felsőörsi Lakosok!

Nők Felsőörsért Egyesülete köszönti Önöket az év utolsó Felsőörsi Hírmondó számában. Sokat köszönhetünk Önöknek! Megkérdezhetnénk, hogy miért? Azért, mert jelenlétükkel támogatták rendezvényeinket, a Fánkfarsangot, az Ízutazást, a Szüreti mulatságot, a Mikulás-várását. Az Önkormányzat Gyermeknapjainak rendezvényén limonádét készítettünk. A Mikulás vonat és a gyermeknapjainak limonádé teljes egészében az egyesület költségvetéséből tör-

ténik. Támogatást évek óta csak az Ízutazás rendezvényeinkre kérünk, és 90%-ban a kulturális programra fordítjuk. Megpróbáljuk évről-évre más kulturális programmal szórakoztatni vendégeinket. Reméljük nem okoztunk eddig csalódást Önöknek!

Ebben az évben technikai okok miatt nem tudtuk megrendezni a Márton-napi Libavacsorát, de jövőre, ha a helyzet rendeződik, megrendezzük.

Köszönjük Önöknek, hogy a személyi jövedelem 1%-át felajánlotta egyesületünknek. 2018-ban 45.160 Ft került a számlánkra. *Mindenkinek Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet Kívánunk a 2019-es évre.*

NŐK FELSŐÖRSÉRT EGYESÜLET

Ismét fákat ültettünk!

Felsőörsön önkéntesek bevonásával *dr. Pásztor István* főszervező az önkormányzattal karöltve 2018. november 17-én faültetési akciót hirdetett. Az elmúlt nyolc évben rendszeresen megszervezett faültetési akció, már hagyományosnak mondható. Csak a növényanyag beszerzésére az idén összesen több, mint 200 ezer forintot fordított az önkormányzat. A közterületen elültetett fák, bokrok egyaránt hozzájárulnak a közúti forgalomból és egyéb emberi tevékenységből származó portterhelés csökkentéséhez, a szén-dioxid megkötés révén hosszú távú klímavédelmi célok eléréséhez, a zöldebb környezet révén a természetközelibb, egészségesebb lakókörnyezet megteremtéséhez. Az akció idei fő helyszíne Felsőörs egyik most beépülő ún. Bárókerti lakórészén az éppen útépítés közben lévő Miske utca mentén volt, ahol az utcában lévő betonüzem mentén tájhozons növényekből (galagonya, cserszömörce, boróka, fagyal stb.) sövénytelepítés történt. A környékről és az érintett utcából is szép számmal megjelenő önkéntesek – köztük gyerekek – a több, mint 100 csemete elültetését a gödörásástól az öntözésig saját kezűleg, kézi szerszámokkal végezték. Az évek óta tartó akcióban gondoskodunk a korábbi években ültetett, de később elpusztult csemeték pótlásáról is. Köszönet az önkéntesek áldozatos munkájáért!

SZABÓ BALÁZS POLGÁRMESTER

Távolugró-gödör

A bölcsőde megépüléséhez nyújtott társadalmi munka után, négy lelkes férfi ismét önkéntes munkát végzett falunkban. Az őszi szünet előtt az Iskola udvarában egy távolugrógödör készült el a gyerekek számára, melynek közreműködésében részt vett: *Ruzsin István, Blum Dániel, Szarka Gábor és Dr. Pásztor István.*

A munkát vállalkozók felajánlása is segítette, így köszönet illeti: *Nagy Barnát – Gazdabolt, Csillag Zsoltot – Tűzép, Mórocz Lászlót – fuvarozás.*

DR. PÁSZTORNÉ SIMON ANNAMÁRIA KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ

Szeretettel
meghívjuk
rendezvényünkre!

FARSANGI BÁL

Snétberger Zenei Központ -
Felsőörs

2019 FEBRUÁR
02. 18:00.

VACSORA, TÁNC,
TOMBOLA,
JELMEZVERSENY!
SZÍNPADON A
FRISSON
ZENEKAR

A jegyek értékesítése
január 14-től az
Önkormányzatban! 70-
320-68-54.

KÜLÖNLEGES, KÉZMŰVES, KEDVES

KARÁCSONYI VÁSÁR

Immár hagyományos vásárlunk a művészeti gyerekek kézműves termékeivel várjuk

**2018. DECEMBER 20-ÁN
16-17.30-IG
A MALOMVÖLGY ISKOLÁBAN**

A program a Humánszolgáltatások fejlesztése az Észak-Balaton térségben című EFOP-1.5.2-16 2017-00016 azonosítószámú projekt támogatása által valósul meg.

JÖN! JÖN! JÖN! A MIKULÁS!

2018. december 8. szombat, Civilház

- 15.00.-17.00: Mikulás-vonat indul a faluban - Jegyeket kérjük előre megváltani a Civilháznál- ingyenes!
- 17.00. Családi koncert a Gézamalac együttesel
- 18.00. Jön a Mikulás!

A rendezvény ideje alatt adventi vásár a fedett színen, gofri, forralt bor, tea kapható! Bögrét kérjük hozzanak magukkal!

Várunk mindenkit szeretettel!
Nők Felsőörsért Egyesület és Felsőörs Község Önkormányzata

INFO: FELSŐÖRS. CIVILHÁZ
SZABADSÁG TÉR 5.
70/320-6854.

A RENDEZVÉNYEN KÉP-ÉS HANGFELVÉTEL KÉSZÜLHET! A MŰSORVÁLTOZÁS JÓGÁT FENNTARTJUK!

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió Európai Szociális Alap

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gólyahír

2018. 11. 08-án megszületett Felsőörs új lakója, Hári Boglárka. 3450 grammal és 53 cm-el látta meg a napvilágot szülei - Kőfalvi Viktória és Hári Krisztián - nagy örömeire.

Szeretettel gratulálunk szerkesztőségünk nevében! Várjuk a további gólyahíreket!

TERMELŐI MÉZ HÁZHOZ SZÁLLÍTÁSSAL

	500 g	950 g
Akácmez	1100 Ft	2100 Ft
Hársméz	950 Ft	1800 Ft
Facéliaméz (mézontófűméz)	850 Ft	1600 Ft
Napraforgó krémméz	850 Ft	1600 Ft
Repce krémméz	850 Ft	1600 Ft
Vegyes virágméz	750 Ft	1400 Ft
	200 g	400 g
Virágpor	600 Ft	1000 Ft

Illés András · Felsőörs, Csöpp utca 5.
Felsőörsre 2 kg feletti mennyiségtől házhoz szállítunk!
Hívjon bizalommal a +36 30 290 4811-as telefonszámon, vagy írjon az illesandras92@gmail.com e-mail címmel

Illés Méhészet